

CONSILIUL LEGISLATIV

Pirou permanent al Senatului

Ep. 657 9901.2026

Senatul permanent al Senatului

25 3.02.2026

AVIZ

**referitor la propunerea legislativă pentru modificarea și
completarea Legii nr. 134/2010 privind Codul
de procedură civilă - Republicată**

Analizând propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă - Republicată (b657/08.12.2025), transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr. XXXV/6961/15.12.2025 și înregistrată la Consiliul Legislativ cu nr. D1143/16.12.2025,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art. 2 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 73/1993, republicată, și al art. 29 alin. (3) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,

Avizează favorabil propunerea legislativă, cu următoarele observații și propuneri:

1. Propunerea legislativă are ca obiect de reglementare completarea art. 938 cu un nou alineat, alin. (3¹), precum și modificarea art. 940 alin. (3) din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Potrivit Expunerii de motive, intervențiile legislative preconizate sunt argumentate prin faptul că „*inițiativă legislativă oferă un cadru legal explicit și echilibrat, care protejează atât interesele persoanei ocrotite, cât și eficiența actului de justiție; asigurarea protecției efective a persoanelor aflate în imposibilitatea de a-și exprima voința; clarificarea competenței instanței de a deroga, în mod motivat, de la regula audierii.*

Prezenta inițiativă legislativă contribuie la consolidarea unui cadru legal coerent și eficient, în care interesele persoanelor aflate în dificultate să fie protejate într-un mod real, echitabil și adaptat nevoilor lor individuale.”.

2. Propunerea legislativă face parte din categoria legilor ordinare, iar în aplicarea art. 75 alin. (1) din Constituția României, republicată, prima Cameră sesizată este Senatul.

3. Precizăm că, prin avizul pe care îl emite, Consiliul Legislativ nu se pronunță asupra oportunității soluțiilor legislative preconizate.

4. Referitor la **Expunerea de motive**, semnalăm că aceasta nu respectă structura prevăzută la art. 31 din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, nefiind prezentate, printre altele, insuficiențele și neconcordanțele reglementărilor în vigoare, concluziile actuale și oficiale ale studiilor, lucrărilor de cercetare și ale evaluărilor statistice efectuate, impactul socioeconomic, impactul financiar asupra bugetului general consolidat, impactul asupra sistemului juridic și nici informații cu privire la consultările derulate.

Totodată, instrumentul de motivare nu conține **justificarea temeinică** a soluțiilor legislative preconizate ceea ce contravine dispozițiilor art. 32 alin. (2) teza I din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit căruia „*Motivarea trebuie să se refere la forma finală a proiectului de act normativ*”.

5. Din punct de vedere al respectării normelor de tehnică legislativă, este necesară reformularea **titlului**, astfel:

„Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă”.

6. Referitor la soluția legislativă preconizată pentru **art. 938 alin. (3)¹**, semnalăm că, potrivit prevederilor art. 61 alin. (2) din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, „(2) **Prevederile modificate sau care completează actul normativ trebuie să se integreze armonios în actul supus modificării ori completării, asigurându-se unitatea de stil și de terminologie, precum și succesiunea normală a articolelor.**”.

În acest sens, precizăm că sintagma „*Cheltuielile ocazionate*”, prin gradul mare de generalitate, este improprie stilului normativ, fiind necesar să fie prevăzute în mod expres cheltuielile vizate.

Totodată, sintagma „*efectuarea evaluării medicale și a raportului de evaluare psihologică*” nu asigură unitatea terminologică cu alin. (3)

al aceluiași articol, fiind necesară reformularea acesteia, astfel: *„efectuarea evaluării medicale și a celei psihologice”*

Pe de altă parte, semnalăm că, în actuala redactare, soluția legislativă potrivit căreia cheltuielile vizate *„nu vor fi impuse în sarcina persoanei ocrotite/examinate sau familiei acesteia”* este insuficient de clară, afectând accesibilitatea și predictibilitatea normei, deoarece nu se înțelege cine le va achita.

7. În ceea ce privește norma propusă pentru **art. 940 alin. (3)**, semnalăm următoarele:

7.1. Precizăm că expresia *„acesta va fi ascultat la locuința sa, acolo unde este îngrijit, în alt loc sau prin mijloace tehnice online apreciat de instanță ca fiind potrivit”* din partea de final a enunțului este insuficient de clară, deoarece nu se înțelege dacă aprecierea de instanță ca fiind potrivit vizează locul unde persoana a cărei punere sub ocrotire este cerută va fi ascultată, sau vizează mijlocul tehnic online.

7.2. Referitor la ipoteza ascultării, prin mijloace tehnice online, a persoanei a cărei punere sub ocrotire este cerută, precizăm că doar menționarea posibilității utilizării acesteia, fără ca procedura de realizare a ascultării, prin astfel de mijloace, să fie prevăzută în mod expres, face ca soluția legislativă să fie lipsită de eficiență.

Semnalăm că, potrivit prevederilor art. 24 alin. (1) din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, *„Soluțiile legislative preconizate prin proiectul de act normativ trebuie să acopere întreaga problematică a relațiilor sociale ce reprezintă obiectul de reglementare pentru a se evita lacunele legislative”*.

Totodată, o reglementare a acestui aspect trebuie să se realizeze cu luarea în considerare și a altor aspecte menite să asigure garantarea dreptului de acces la Justiție și a dreptului la un proces echitabil.

Menționăm că, în actuala redactare, soluția legislativă este incompletă, nefiind reglementate aspecte, precum:

a) condițiile tehnice minimale privind accesul la ședința de judecată desfășurată online. În acest sens, precizăm că toți participanții care participă la desfășurarea procesului prin mijloace tehnice online, inclusiv instanțele, avocații, martorii, experții și traducătorii, trebuie să aibă acces la condiții precum existența unei stații de lucru, internet de mare viteză, o cameră web, un microfon și o locație care să permită participarea fără întreruperi. Orice întârziere sau întrerupere a conexiunii sau a fluxului audio-video sau, dimpotrivă, percepția sunetului înainte de imagine, joacă un rol foarte important, putând

cauza pierderea mărturiilor, întrebărilor și/sau instrucțiunilor sau a declarațiilor.

Trebuie stabilit dacă este posibilă conectarea prin mijloace tehnice online de pe orice dispozitiv, inclusiv dacă este posibilă conectarea de la astfel de dispozitive situate în spații publice, cum ar fi, cu titlu de exemplu, cele situate în gări, restaurante sau cafenele. În astfel de ipoteză, trebuie stabilit cum se poate asigura solemnitatea ședinței de judecată, în contextul în care poate exista muzică pe fundal, conversații ale unor terțe-părți sau alte evenimente care pot interveni în ședința de judecată desfășurată prin mijloace tehnice online.

De asemenea, trebuie reglementat cum este asigurată securizarea sistemului prin mijloace tehnice online împotriva unor accesări neautorizate din partea unor terțe-părți.

b) cum este asigurată respectarea principiului fundamentul al publicității ședinței de judecată, statuat prin art. 17 din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, cu modificările și completările ulterioare? Sunt ședințele de judecată desfășurate prin mijloace tehnice online ședințe publice sau secrete?

Precizăm că, în conformitate cu dispozițiile art. 174 alin. (2), coroborat cu art. 176 pct. 5 din Codul de procedură civilă, nerespectarea principiului publicității ședinței de judecată este sancționată cu nulitatea absolută necondiționată de existența unei vătămări.

c) care este sistemul electronic prin care se realizează organizarea ședinței de judecată prin mijloace tehnice online? De principiu, respectivul sistem electronic este supus riscurilor inerente, cum ar fi malware, viruși și alte vulnerabilități care ar putea genera breșe de securitate. În cazul în care actualizările sistemului prin care se desfășoară ascultarea părții prin mijloace tehnice online nu sunt frecvente pentru a întări securitatea datelor, sistemul poate fi ușor accesat, riscând divulgarea informațiilor confidențiale sau modificarea documentelor care vor face autenticitatea lor discutabilă;

d) lipsa accesului la internet pentru anumite segmente de cetățeni. Este necesar ca introducerea mecanismului de soluționare a disputelor prin mijloace tehnice online să nu restricționeze dreptul la protecție judiciară pentru acele persoane care nu au acces la internet. Totodată, trebuie reglementat ce se întâmplă dacă există dificultăți pentru părți în accesarea tehnologiei necesară pentru a participa prin mijloace tehnice online, inclusiv dacă se întrerupe comunicarea.

De asemenea, trebuie stabilită care este soluția în ipoteza în care la, ora fixată pentru ședința de judecată prin mijloace tehnice online, una dintre părți nu poate fi contactată sau nu se poate conecta din motive tehnice neimputabile, cum ar fi, de exemplu, situația în care conexiunea la internet este indisponibilă temporar, sau nu dorește în mod intenționat să se conecteze prin mijloace tehnice online? În această ipoteză se amână judecarea cauzei sau judecata se desfășoară în lipsa părții?

e) ce se întâmplă în ipoteza în care ora fixată pentru ascultarea prin mijloace tehnice online este decalată? Cum pot verifica părțile sau avocatul dacă a existat o încercare eșuată de conectare din partea instanței sau, din contră, o astfel de încercare de conectare nu a existat având în vedere decalarea orei de începere a ședinței de judecată? Cum sunt anunțate părțile sau avocatul cu privire la noua ora de începere a ședinței de judecată?

f) tipul semnăturii pentru documentele utilizate în cadrul mecanismului de soluționare a disputelor prin mijloace tehnice online;

g) Cum se verifică identitatea părților care participă la ședința de judecată prin mijloace tehnice online? În absența prezenței fizice a persoanei vizate este dificil de verificat dacă cineva care nu este vizibil pe ecran manipulează acea persoană sau dacă respectiva persoană consultă documente neautorizate pentru a-i ajuta în timpul procesului;

h) interferența utilizării mijloacelor tehnice online, în ceea ce privește confidențialitatea avocat-client, precum și modalitatea de accesare efectivă a conversațiilor private dintre aceștia. Totodată, trebuie stabilit dacă este necesară o împuternicire specială din partea justițiabilului pentru că avocatul să participe la ședința de judecată desfășurată prin mijloace tehnice online;

i) cum se asigură confidențialitatea informațiilor? Accesul inadecvat la computere și internet ar putea duce la probleme severe de echitate;

j) ce se întâmplă în situația apariției unor defecțiuni tehnologice care pot afecta negativ corectitudinea procedurii;

k) cum pot participa prin mijloace tehnice online persoanele cu anumite dizabilități.

Precizăm că, într-o situație similară, prin care se preconiza reglementarea în materie contravențională a desfășurării ședinței de judecată prin sisteme de telecomunicații audiovizuale, în considerentul 55 din Decizia Curții Constituționale nr. 19/2022, Curtea a reținut că „aprecierea pe care trebuie să o realizeze instanța de judecată atunci

când încuviințează măsura solicitată vizează, în esență, două categorii de problematici: de natură tehnică și juridică. Evaluarea tehnică nu impune o reglementare specială, deoarece presupune examinarea unor condiții clar determinate, cu caracter obiectiv - existența sau nu a infrastructurii necesare desfășurării ședințelor de judecată prin mijloace de telecomunicație audiovizuală. Evaluarea juridică însă, dat fiind domeniul de incidență al legii, este una cu un grad ridicat de complexitate, impunând un cadru precis de reglementare. Or, legea criticată nu stabilește criterii pentru ca instanța să poată decide dacă încuviințează sau nu cererea contravenientului de desfășurare a ședințelor de judecată exclusiv prin sisteme de telecomunicații audiovizuale. Astfel fiind, în acord cu criticile formulate, Curtea reține că încuviințarea solicitării cererilor de judecare a cauzelor în materie contravențională prin mijloace de telecomunicație audiovizuală trebuie stabilită printr-o reglementare clară și precisă, circumstanțiată exigențelor impuse de art. 20 din Constituție cu raportare la art. 6 - Dreptul la un proces echitabil din Convenția pentru apărarea drepturilor și a libertăților fundamentale.”.

7.3. Semnalăm că, de lege lata, Codul de procedură civilă nu conține dispoziții privind desfășurarea procesului prin mijloace tehnice online sau prin videoconferință.

Dispoziții exprese privind audierea în sistem de videoconferință sunt reglementate doar în procesele penale și numai pentru cei arestați la poliție sau deținuți în penitenciare care își exprimau acordul, potrivit dispozițiilor art. 106, art. 111, art. 204, art. 235, art. 312, art. 364, art. 367, art. 597 din Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, cu modificările și completările ulterioare.

În perioada stării de urgență generată de evoluția situației epidemiologice internaționale determinată de răspândirea coronavirusului SARS – CoV - 2, potrivit prevederilor art. 42 alin. (3) din anexa nr. 1 la Decretul nr. 195/2020 privind instituirea stării de urgență, în cauzele de urgență deosebită, ședința de judecată se putea desfășura prin videoconferință, când era posibil.

Ulterior, această posibilitate a fost menținută și prin Decretul nr. 240/2020 privind prelungirea stării de urgență.

Cu scopul de a adopta măsuri necesare funcționării justiției ca serviciu public în vederea prevenirii și combaterii efectelor pandemiei de COVID - 19, a fost adoptată Legea nr. 114/2021 privind unele măsuri în domeniul justiției în contextul pandemiei de COVID - 19.

Potrivit Legii nr. 114/2021 privind unele măsuri în domeniul justiției în contextul pandemiei de COVID - 19, audierile de aceste tip puteau avea loc în orice proces, atât **în cauzele civile, cât și în procesele penale**. Articolele 1-15 din respectiva lege erau aplicabile exclusiv pe durata stării de alertă declarate, în vederea prevenirii și combaterii efectelor pandemiei de COVID - 19, precum și pentru o perioadă de 30 de zile de la încetarea acesteia.

Semnalăm că, *de lege ferenda*, cu adresa nr. XXXV/1925/31.03.2025, Secretarul General al Senatului a transmis spre avizare **propunerea legislativă pentru completarea art. 220 din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă** (b100 din 25.03.2025), pentru care Consiliul Legislativ a emis avizul favorabil, cu observații și propuneri, nr. 243/14.04.2025. Intervenția legislativă preconizată viza completarea art. 220 din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, cu modificările și completările ulterioare, cu un nou alineat, alin. (2), prin care se instituie posibilitatea ca, în anumite cauze supuse judecății, părțile să poată participa la termenul de judecată prin videoconferință.

Respectiva propunere legislativă a fost adoptată de Senat la data de 10.06.2025 fiind, la momentul redactării prezentului aviz, înregistrat la Camera Deputaților pentru dezbateri.

Ca urmare a celor de mai sus, recomandăm dezbateri concomitentă a celor două propuneri legislative, pentru a se evita adoptarea unor soluții diferite.

PREȘEDINTE

Florin IORDACHE

București
Nr. 4/08.01.2026